

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Kunnskapsministeren

Se vedlagte adresseliste

Deres ref

Vår ref
13/5656-

Dato
18.12.13

Muligheten for å flytte mobberer til en annen skole i alvorlige mobbesaker – om forståelsen av opplæringsloven § 8-1 siste ledd

Alle elever har krav på et trygt og godt læringsmiljø, fritt for mobbing. Det er et arbeid som krever kontinuerlig oppmerksomhet på alle nivåer i skolen, og derfor er det avgjørende at skolene arbeider systematisk og langsiktig for å redusere mobbing. Dette er også regjeringens politikk. I regjeringsplattformen slår vi fast at ”skolen skal være en trygg arena for mestring og læring. Regjeringen vil sikre alle elever et godt læringsmiljø gjennom et kontinuerlig arbeid for å forebygge og bekjempe mobbing.”

Dette innebærer å gjennomføre en bred satsning for et best mulig læringsmiljø. Skoler som kan dokumentere et godt læringsmiljø, har også lite mobbing. I tillegg krever arbeidet mot mobbing tydelige voksne som tar signaler om mobbing på alvor, som reagerer raskt og aktivt griper inn når de oppdager mobbing. Dyktige skoleledere og lærere som viser god klasseledelse er derfor viktig for å redusere mobbing.

I regjeringsplattformen slår vi også fast at det er mobberer som må bytte skole i mobbesaker der skolebytte er eneste løsning. Det har vært enkelte uklarheter og ulik praksis i tilknytning til om og hvordan mobberer kan flyttes i slike tilfeller. Svaret på dette fremkommer ikke eksplisitt av opplæringsloven § 8-1 siste ledd. For at dette skal være klart, vil jeg til våren sende et forslag om å presisere loven på høring. I påvente av lovendringen er det i tillegg et behov for å gjøre klart hva som ligger i regelverket i dag. Det er viktig at bestemmelsen forstås og benyttes på riktig måte. I dette brevet vil det kort redegjøres for dagens regelverk.

Det følger av opplæringsloven kapittel 9a at alle elever har rett på et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring. Ved mistanke eller kunnskap om at en elev blir utsatt for krenkende ord eller handlinger, har alt personale på skolen en handlingsplikt som innebærer at de må undersøke saken og om mulig gripe inn eller eventuelt sette inn tiltak. Foreldre/elev kan be om at det settes i verk tiltak for å bedre elevens psykososiale miljø hvis elevens rett ikke er oppfylt, jf. § 9a-3. Når foreldrene ber om tiltak, må skolen snarest mulig gjøre et enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Dersom disse tiltakene ikke stanser krenkelsene, kan siste mulighet være et skolebytte for mobberen.

Etter opplæringsloven § 8-1 siste ledd kan en elev i særlige tilfelle flyttes til en annen skole enn den som eleven har rett til å gå på etter nærskoleprinsippet, dersom hensynet til de andre elevene tilsier det. Dette kan for eksempel skje der en står overfor vedvarende og alvorlig mobbing/krenking av andre medelever. Opplæringsloven § 8-1 fjerde ledd lyder slik:

Når omsynet til dei andre elevane tilseier det, kan ein elev i særlege tilfelle flyttast til ein annan skole enn den skolen eleven har rett til å gå på etter første leddet. Før det blir gjort vedtak om å flytte ein elev, skal ein ha prøvd andre tiltak. Når det er nødvendig, kan eleven flyttast til ein skole utanfor kommunen, men ikkje slik at eleven må flytte ut av heimen eller at skoleskyssen blir uforsvarleg lang.

Det følger av forarbeidene til denne bestemmelsen, Ot.prp. nr. 44 (1999-2000), at den bare kan brukes i helt spesielle unntakstilfeller, der adferden til enkeltelever i alvorlig grad går ut over skole- og læringssituasjonen til de andre elevene og det dermed ikke er forsvarlig å gi eleven opplæringstilbud på nærskolen. Dette vil for eksempel kunne gjelde situasjoner der en står overfor vedvarende og alvorlig mobbing.

Etter gjeldende rett gir dermed opplæringsloven § 8-1 siste ledd hjemmel for å fatte vedtak om å flytte en elev som mobber/krenker en eller flere medelever. Vedtaket om flytting etter denne bestemmelsen bør gjøres sentralt i kommunen og ikke av den enkelte skole. Før kommunen fatter vedtak om flytting, må andre tiltak ha vært prøvd ut. Vilkåret om at andre tiltak må være prøvd ut, er oppfylt dersom det har vært satt i gang tiltak i den aktuelle saken etter opplæringsloven § 9a-3 som ikke fører frem, og sakens alvor og hensynet til mobbeofferets beste tilsier det. Det er viktig for meg å understreke at dette skal være siste utvei i slike saker, ettersom tvangsflytting av en elev er et inngripende tiltak. Jeg vil samtidig understreke at det bør benyttes når det er nødvendig. Et offer for mobbing skal ikke føle seg tvunget til å bytte skole.

Med hilsen

Torbjørn Røe Isaksen